

P6_TA-PROV(2007)0172

Zimbabwe

Uznesenie Európskeho parlamentu o Zimbabwe

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenia z 15. januára 2004¹, 16. decembra 2004², 7. júla 2005³ a 7. septembra 2006⁴,
 - so zreteľom na mimoriadny samit Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC), ktorý sa uskutočnil v dňoch 28.-29. marca 2007 v Dar es Salaame v Tanzánii,
 - so zreteľom na Vyhlásenie predsedníctva Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT–EÚ z 21. marca o zlom zaobchádzaní so zimbabweanským opozičným poslancom Nelsonom Chamisom,
 - so zreteľom na spoločnú pozíciu Rady 2007/120/SZBP⁵ z 19. februára 2007 o obnovení reštriktívnych opatrení voči Zimbabwe do 20. februára 2008,
 - so zreteľom na nariadenie Komisie (ES) č. 236/2007⁶, ktorým sa rozširuje zoznam tých osôb v Zimbabwe, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia,
 - so zreteľom na vyhlásenie Afrického fóra občianskej spoločnosti 2007 z 24. marca 2007 o Zimbabwe,
 - so zreteľom na správu Medzinárodnej krízovej skupiny (International Crisis Group) z 5. marca 2007 s názvom „Zimbabwe: koniec patovej situácie?“,
 - so zreteľom na článok 103 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže na tento mesiac pripadá 27. výročie nezávislosti Zimbabwe, ale ľud Zimbabwe ešte stále nezískal slobodu,
- B. keďže členovia opozičných strán, organizácií občianskej spoločnosti a jednotlivci sú v Zimbabwe obeťami útokov a svojvoľného zatýkania a brutality policajných a vládnych bezpečnostných síl v čase systematického politického násillia, ktorého cieľom je zničenie štruktúr opozície a občianskej spoločnosti pred voľbami, ktoré sa budú konať v roku 2008,
- C. keďže po násilnom rozohnaní opozičného zhromaždenia 11. marca 2007, pri ktorom boli zabití dve osoby, bolo zatknutých viac než tristo členov skupín občianskej spoločnosti a opozičných strán,

¹ Ú. v. EÚ C 92 E, 16.4.2004, s.380.

² Ú. v. EÚ C 226 E, 15.9.2005, s. 358.

³ Ú. v. EÚ C 157 E, 6.7.2006, s. 491.

⁴ Prijaté texty, P6_TA(2006)0358.

⁵ Ú. v. EÚ L 51, 20.2.2007, s. 25.

⁶ Nariadenie Komisie (ES) č. 236/2007 z 2. marca 2007, ktorým sa mení a dopľňa nariadenie Rady (ES) č. 314/2004 o určitých reštriktívnych opatreniach voči Zimbabwe (Ú. v. EÚ L 66, 6.3.2007, s. 14).

- D. keďže predsedníctvo Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT-EÚ uviedlo, že „veľmi dôrazne odsudzuje brutálny útok na svojho kolegu Nelsona Chamisu“,
- E. keďže už ôsmy rok sa v krajine zhoršuje politická a hospodárska situácia a obyvatelia Zimbabwe sú naďalej vystavení vážnemu nedostatku potravín, hoci Svetový potravinový program v prvých troch mesiacoch roku 2007 poskytol nevyhnutnú potravinovú pomoc 1,5 miliónu obyvateľov Zimbabwe, avšak podľa odhadov na podvýživu trpí vyše 4,5 milióna obyvateľov krajiny,
- F. keďže priemerná dĺžka života obyvateľov Zimbabwe (muži - 37 rokov, ženy - 34 rokov) patrí k najkratším na svete a 20 % dospelých je HIV pozitívnych a viac ako 3 200 osôb umiera každý týždeň na chorobu, následkom čoho je Zimbabwe krajinou s najvyšším počtom sirôt v pomere k celkovému počtu obyvateľstva,
- G. keďže 80 % obyvateľstva žije pod hranicou chudoby, nezamestnanosť vo formálnom sektore dosahuje 80 % a ten malý počet zamestnaných obyvateľov Zimbabwe poberá príjem, ktorý nestačí ani na pokrytie základných potrieb, neustále stráca kvalifikáciu, je vystavený korupcii, obmedzujúcim školským poplatkom, krachu systému zdravotnej starostlivosti a zlyhaniu základných služieb,
- H. keďže tretina obyvateľov Zimbabwe žije na hraniciach so susednými krajinami, milióny obyvateľov zo Zimbabwe už utiekli a v súčasnosti uteká zo Zimbabwe každý mesiac 50 000 obyvateľov,
- I. keďže v regióne rastú obavy z vplyvu hospodárskej katastrofy v Zimbabwe na susediace krajiny,
- J. keďže všetky zhromaždenia viac ako troch osôb sa v súčasnosti môžu organizovať len s predchádzajúcim policajným súhlasom podľa zákona o verejnom poriadku a bezpečnosti, čo je dôsledkom ústavných zmien, ktoré do februára 2007 uskutočnil prezident Robert Mugabe, a keďže mediálne zákony sú represívne a volebný zákon je nedemokratický,
- K. keďže mnoho obyvateľov Zimbabwe nedostáva informácie o násilí, ktorého sa dopúšťajú bezpečnostné sily voči opozícii a aktivistom občianskej spoločnosti z dôvodu absencie nezávislej dennej tlače a médií; keďže príbehy o obetiach násilia sa rýchlo šíria,
- L. keďže podľa Medzinárodného menového fondu (MMF) zažije v roku 2007 kladný hospodársky rast každá africká krajina s výnimkou Zimbabwe, ktorého ekonomika za posledných desať rokov poklesla o 40 % a v tomto roku ďalej poklesne o 5,7 %; keďže Zimbabwe sa v súčasnosti nachádza z technického hľadiska v stave hyperinflácie, keď ročná miera inflácie stúpila v marci 2007 na 2 200 % a do konca roka 2007 by podľa MMF mohla vzrásť až na 5 000 %,
- M. keďže podľa zimbabwianskej banskej komory stojí priemysel ťažby zlata v krajine, ktorý je najväčším vývozom v krajine a predstavuje 52 % jej minerálnej ťažby, pred krachom; keďže tabakový priemysel v Zimbabwe, ktorý tvorí približne 50 % devízových príjmov krajiny, je v podobnej situácii a začiatok sezóny predaja tabaku v roku 2007 musel byť odložený; a keďže poľnohospodárska produktivita klesla od roku 1998 o 80 %,

- N. keďže rozvoj v Afrike je prioritou pre západné demokracie, keďže samotné poskytovanie pomoci má obmedzený účinok a keďže od vlád v afrických štátoch sa očakáva dodržiavanie demokracie, zásad právneho štátu a rešpektovanie ľudských práv,
- O. keďže Africká únia (AU), SADC a obzvlášť Juhoafrická republika musia zohrať významnú úlohu v riešení tejto krízy a keďže stretnutie SADC 28.-29. marca 2007 bolo dôležitým krokom v tomto smere,
1. dôrazne odsudzuje Mugabeho diktatúru za neustávajúci útlak zimbabwianskeho ľudu, opozičných strán a skupín občianskej spoločnosti a za deštrukciu zimbabwianskeho hospodárstva, čo prehĺbilo biedu miliónov obyvateľov Zimbabwe;
 2. víta závery Rady z 23. apríla 2007 a vyjadruje veľké obavy v súvislosti s rýchlo sa zhoršujúcou situáciou v Zimbabwe a rozsiahlymi porušovaniami ľudských práv, ktoré sa v krajine stále vyskytujú a naliehavo vyzýva vládu Zimbabwe, aby ako signatár zmluvy SADC a jej protokolov, Ustanovujúceho aktu AÚ, Africkej charty práv človeka a národov a Nového partnerstva pre rozvoj Afriky plnila svoje záväzky týkajúce sa zásad demokracie, ľudských práv a právneho štátu;
 3. odsudzuje skutočnosť, že napriek situácii, v ktorej sa krajina nachádza, regionálnej a medzinárodnej kritike a 27-ročnej vláde, ústredný výbor strany Zimbabwianskej africkej národnej jednoty - Vlastenecký front (Zanu-PF) opäť menoval Roberta Mugabeho ako kandidáta na prezidenta v roku 2008, a tiež odsudzuje to, že sa už spustila kampaň na zastráňovanie, ktorej cieľom je zničiť štruktúry opozície a občianskej spoločnosti a zabezpečiť výsledok parlamentných a prezidentských volieb;
 4. opäť vyzýva Roberta Mugabeho, aby splnil svoj sľub a čo najskôr odstúpil, čo by predstavovalo najvýznamnejší jednotlivý krok vedúci smerom k obrodeniu spoločnosti, politiky a hospodárstva v Zimbabwe;
 5. dôrazne odsudzuje násilné rozohnanie modlitebného zhromaždenia, ktoré bolo súčasťou kampane Zachráňme Zimbabwe, a ktoré zorganizovali 11. marca 2007 predstavitelia opozície voči Mugabemu; mimoriadne dôrazne odsudzuje vraždy a vyjadruje hlboký smútok nad smrťou Gifta Tandareho, opozičného aktivistu, ktorý bol zastrelený a ktorého telo bolo zabavené a tajne pochované bez vedomia jeho rodiny, Itaia Manyerukeho, ktorý zomrel o deň neskôr na následky krutej bitky zo strany polície, a žurnalistu Edmora Chikombu dňa 30. marca 2007;
 6. dôrazne odsudzuje útoky na lídrov opozície a následné zatknutie predsedu Hnutia za demokratickú zmenu (MDC) Morgana Tsvangiraia, Nelsona Chamisu, Grace Kwinjehovej, Lovemorea Madhukua, Williama Bangoa, Sekaie Hollandovej, Tendaia Bitiho, Arthura Mutambaru a mnohých ďalších, kruté zaobchádzanie voči nim zo strany polície a zákaz vyhľadať lekársku pomoc mimo Zimbabwe; rozhodne odsudzuje brutálne napadnutie niekoľkých ďalších účastníkov zhromaždenia zo strany zimbabwianskej polície; je zdesený tým, že minister informácií Zimbabwe, Sikhanyiso Ndlovu, pri tej istej príležitosti odmietol správy o brutalite a mučení zo strany polície a namiesto toho obvinil opozíciu z útoku na políciu;
 7. protestuje proti opätovnému zatknutiu členov MDC vrátane Morgana Tsvangiraia a ďalších ľudí dňa 28. marca 2007, pokračujúcemu zadržavaniu mnohých opozičných aktivistov vrátane Iana Makoneho, osobitného poradcu pána Tsvangiraia, obnoveným útokom voči

členom MDC, nepredvídateľným súdnym a mimosúdnym procesom, ktorým sú vystavení v prípade nedokázateľných obvinení, a pretrvávajúcim zatýkáním a únosom členov domnej opozície;

8. považuje za neprijateľný útok na Nelsona Chamisu, ktorý sa odohral počas jeho cesty na letisko v Harare, odkiaľ mal odcestovať na zasadnutie Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT-EÚ;
9. je hlboko znepokojený správou, že 56 žien zo zimbabwianskej mimovládnej organizácie „Ženy Zimbabwe vstávajú“ bolo 23. apríla 2007 zatknutých a že spolu s nimi bolo uväznených aj 10 ich malých detí;
10. dôrazne odsudzuje brutálne násilie zo strany polície a armády proti civilnému obyvateľstvu, ako sa stalo v predvečer Veľkej noci, keď ťažko vyzbrojené prepadové policajné jednotky napadli ľudí čakajúcich na dopravu do dovolenkových destinácií, čo je jednoznačne taktika na rozširovanie strachu;
11. vyzýva vládu Zimbabwe, aby obnovila právny štát a s okamžitou platnosťou zastavila násilné útoky na opozíciu a skupiny občianskej spoločnosti a jednotlivcov, skoncovala s politikou miznutia osôb a svojvoľného zatýkania, skoncovala s mučením a týraním väzňov, rešpektovala súdy a členov právnických profesií a uznávala a dodržiavala právo na slobodu prejavu a zhromažďovania;
12. vyzýva vládu Zimbabwe, aby okamžite začala proces, ktorý ukončí krízu v krajine odsúhlasením dôveryhodného plánu na prechod k demokracii, okamžitým obnovením právneho štátu, vytvorením rámca pre slobodné a spravodlivé voľby pod medzinárodným dozorom a poskytnutím prechodných záruk nestraničkej kontroly kľúčových štátnych inštitúcií ako armády a polície;
13. ďalej vyzýva na prijatie potrebných ústavných zmien a na riadne splnomocnenie volebnej komisie ako úplne nezávislého orgánu schopného dohliadať na konanie slobodných a spravodlivých volieb prostredníctvom transparentného systému a domnieva sa, že dôležitou súčasťou tohto procesu bude úplná kontrola hlasovacích lístkov, riadne kontrolovaná od začiatku až do konca a so spoľahlivými záznamami o tom, koľko hlasovacích lístkov bolo vytlačených, koľko sa ich distribuovalo do každého okrsku a koľko z nich bolo právoplatne použitých;
14. v tejto súvislosti ponúka svoju pomoc pri vykonávaní akéhokoľvek dohodnutého procesu, ktorý poskytne základ pre skutočne slobodné a spravodlivé voľby, vrátane vyslania misie volebných pozorovateľov EÚ, a verí, že ostatné organizácie, ako napríklad Spoločenstvo národov, budú tiež pozvané, aby vyslali volebných pozorovateľov;
15. víta novonájdenu jednotu medzi opozičnými stranami a skupinami v Zimbabwe vrátane všetkých súčastí MDC, cirkví a Kongresu odborových zväzov Zimbabwe, a ich odhodlanie spolupracovať na odpore voči vládnemu útlaku, aby priniesli ľudu demokraciu a slobodu;
16. s potešením konštatuje, že SADC uznáva existenciu krízy v Zimbabwe, a víta menovanie prezidenta Juhoafrickej republiky, pána Thaba Mbekiho, za sprostredkovateľa dialógu medzi stranou Zanu-PF a opozičným MDC; podporuje otvorené hodnotenie situácie v Zimbabwe zo strany zambijského prezidenta Levyho Mwanawasu, ghanského prezidenta Johna Kuffoura, arcibiskupa Desmondha Tutuho a arcibiskupa Piusa Ncubeho of Bulawayo;

zdôrazňuje, že na Zimbabwe nie sú uvalené žiadne hospodárske sankcie, iba ak reštriktívne opatrenia zamerané na Mugabeho režim; víta iniciatívu SADC pri hľadaní riešenia, z ktorého budú mať osoh občania Zimbabwe, ako aj celý región; a naliehavo vyzýva celé medzinárodné spoločenstvo, a najmä africké národy, aby využili túto príležitosť;

17. verí, že sprostredkovateľské aktivity juhoafrického prezidenta Mbekiho ukončia súčasný cyklus násilia a zastrašovania, bez ktorého nemožno náležite naplniť jeho mandát na uľahčenie dialógu medzi opozíciou a vládou v Zimbabwe a širokého národného dialógu presahujúceho hranice strany Zanu-PF a hnutia MDC, zahŕňajúceho vedúcich cirkevných predstaviteľov, oblasť obchodu, odbory a ďalších aktérov občianskej spoločnosti;
18. podporuje hnutie študentov v Zimbabwe, ktorého vodcov a aktivistov neustále zatýkajú, fyzicky napádajú a prenasledujú, a pokračujúcu kampaň Kongresu odborových zväzov Zimbabwe a blahoželá im za odvahu realizovať dvojdenný národný štrajk, ktorým odsúdili neschopnosť Mugabeho zastaviť hospodársky kolaps krajiny napriek tomu, že existovali správy o policajnej brutalite a o tom, že vodcov Kongresu odborových zväzov Zimbabwe polícia vážne napadla po poslednej demonštrácii v roku 2006; vyjadruje poľutovanie nad tým, že s násilnou vládou nie je možné konštruktívne spolupracovať;
19. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vláda Zimbabwe opäť vyjadrila svoj úmysel prenasledovať a zavrieť tie mimovládne organizácie, ktoré podľa jej názoru podporujú opozíciu a politickú zmenu, a považuje túto hrozbu za vážny náznak toho, že vláda neverí v možnosť pokroku v krajine;
20. vyzýva Radu, aby zabezpečila, aby všetky členské štáty dôsledne uplatňovali existujúce reštriktívne opatrenia vrátane zbrojného embarga a zákazu cestovania, pričom zdôrazňuje, že k otázke Zimbabwe nemožno pristupovať ako k samostatnej záležitosti mimo širších vzťahov EÚ s Afrikou; preto vyzýva Radu, aby zabezpečila, aby na plánovaný samit EÚ-Afrika, ktorý sa uskutoční v decembri 2007 v Lisabone, neboli pozvané žiadne osoby so zákazom vstupu, ani aby sa ho tieto osoby zúčastnili; domnieva sa, že nedostatky v uplatňovaní cielených sankcií vážne narúšajú politiku EÚ voči Zimbabwe a spôsobujú hlboké sklamanie tým osobám v Zimbabwe, ktoré hľadajú podporu medzinárodného spoločenstva;
21. vyzýva Radu, aby ďalej rozšírila rozsah cielených reštriktívnych opatrení, ako aj zoznam osôb so zákazom vstupu tak, aby v ešte väčšej miere zahŕňal Mugabeho mocenskú štruktúru vrátane ministrov vlády, zástupcov a guvernérov, armádneho personálu, ústrednej spravodajskej služby a policajného personálu a guvernéra centrálnej banky Zimbabwe (Reserve Bank of Zimbabwe);
22. konštatuje, že EÚ je pre Zimbabwe najdôležitejším darcom s celkovou sumou finančných prostriedkov poskytnutých v roku 2006 vo výške 193 miliónov EUR, z ktorej celkové finančné prostriedky z členských štátov EÚ predstavujú 106,9 miliónov EUR a celkové finančné prostriedky z Komisie 86,1 miliónov EUR, pričom len 94,7 miliónov EUR pripadá na potravinovú, humanitárnu a núdzovú pomoc a 49,9 miliónov EUR na ľudský a sociálny rozvoj; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Mugabeho režim zneužíva túto podporu, najmä potravinovú pomoc, ako politickú zbraň na trestanie tých, ktorí sa odvážili vyjadriť nesúhlas s existujúcim režimom;

23. trvá na tom, že všetka pomoc určená Zimbabwe sa musí poskytovať prostredníctvom skutočných mimovládnych organizácií a musí sa dostať k ľuďom, ktorým je určená, pričom ju v žiadnom prípade nesmú zadržovať zástupcovia Mugabeho režimu;
24. vyzýva Spojené kráľovstvo, ktoré sa v apríli 2007 ujalo predsedníctva Bezpečnostnej rady OSN, aby zaradilo Zimbabwe do programu rokovania Bezpečnostnej rady, a očakáva, že Juhoafrická republika zohrá konštruktívnu úlohu ako nestály člen Bezpečnostnej rady;
25. opakuje svoju žiadosť, aby Mugabeho režim nemohol nijakým spôsobom finančne alebo propagandisticky profitovať z kvalifikácie na MS vo futbale v roku 2010 alebo zo samotného turnaja; v tejto súvislosti vyzýva Juhoafrickú republiku ako usporiadateľskú krajinu a Medzinárodnú futbalovú federáciu (FIFA), aby vylúčili Zimbabwe z účasti na kvalifikačných zápasoch MS vo futbale, z usporiadania priateľských medzinárodných zápasov alebo zápasov s reprezentačnými mužstvami štátov, ktoré sa na tomto podujatí zúčastnia;
26. víta iniciatívu Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT-EÚ na vyslanie spoločnej delegácie do Zimbabwe na posúdenie situácie na mieste, žiada Spoločné parlamentné zhromaždenie AKT-EÚ o čo najskoršie vykonanie prieskumu a žiada vládu Zimbabwe, aby všetkým členom tejto delegácie umožnila vstup do Zimbabwe; zdôrazňuje, že delegácia by mala získať prístup ku všetkým oblastiam občianskej spoločnosti a nemala by byť obmedzená na stretnutie so skupinami, ktoré zorganizovala vláda; žiada Komisiu, aby zorganizovala návštevu Zimbabwe, a vyzýva orgány v Zimbabwe na spoluprácu pri realizácii tejto návštevy;
27. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, vláde a parlamentu Zimbabwe, vláde a parlamentu Juhoafrickej republiky, generálnemu tajomníkovi Juhoafrického rozvojového spoločenstva, spolupredsedom Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT-EÚ, predsedom komisie a výkonnej rady Africkej únie, generálnemu tajomníkovi Spoločenstva národov, generálnemu tajomníkovi OSN, vládam krajín skupiny G8 a prezidentovi Medzinárodnej futbalovej federácie.